

۲۸ شباط ۱۳۲۸

نومبر ۵۶

آدرس :

IDJTIHAD
Constantinople

دورديجي سنه

اجتهاد

آدرس :

اجتهاد اداره خانہ سی
دارالمعلمین قارشینده دائرہ
مخصوصہ در .

سنه ۵۶ آيونه بدلی ۴ غروش، نسخہ سی
۵۵ پارہ در .

پنجشنبه کونلری نشر ایدیلیر اقتصادی ، اجتماعی ، ادبی مجموعہ

ضعیف و اوروپایی قوی اولدوغندن طبیعتیه تورکه شوفکر
کلشدر : « نه یاییسه بوشدر . اوروپایی بزى افنايه عزم
ایتمشدر . آنلر قوی بز ضعیف . آنلر زنکین بز فقیر . »
ایشته بوفکر مشئوم بیر کره دماغلرده یر ایتدکین صکره
طبعه ، قوايه کسل و فتور کلش و بوقفور اوزرینه فساد
ینه ، فساد اخلاق کندینی کوسترمشدر .

عبدالحمید دورحکومتک اوتوز بش سنه تمادی ایدن
آفیونلی حابری بز تورکری بوسبوتون او بومش و ایشته
بویله دورتمکه قیملدانا بز حاله کتیرمش و نهایت او
مشهور تورکک آیرانی قاپاراما ز اولمشدر . خاصه هیجانی
ضایع ایتش یر فرد و یر ملت آرتق حیات صاحبیدر
دینیه مز !

ایشته بوقادار او یقوده اولان بو خلقک بی قیمت و قدرت
اولادندن متشکل بیراردو ، - که درجه تعالیم و تربیه سنی
یوقا روده موضوع بحث ایتشیدک - اوتوز بش سنه دن بری
محضا بز تورکری مغلوب ایتک و عصرلرک سوندوره مدیکی
بیرامل ملی بی یاشاتماق ایچین کیجه لی و کوندوزلی ، مادی
و معنوی چالیشمش و چالیشدیرلش اولان اردولره قارشى
هپ بیردن و متفرق صورتده تجاوزی حرکت ناصیل
کجه بیلیر ؟

تجاوزی حرب ایچین امل ، عزم ، قدرت ایستر ..
بالکیز ، حرب ایتک تعرض ایتمکدر ، قاعده سنی ورد زبان
ایدن همان تعرض ایده مز . اردو تعرض ایچین تربیه
و وسائط نقطه نظرندن یتشمش اولماق لازمدر . حالبوکه
بز بونلرک هیچ برینه مالک دکل ایدک . اولماق ایچین وقتمز
دخی یوق ایدی . اونو تمه دن شوراجقده ذکر ایدیم :
مغلویتمز ایچین غیر مسلم افرادک اردوده موجودیتی دعوی
ایدنلر واردر . بو بیرا فترادر . زیرا محققدرکه خرسیتان
نفرلردخی تورک نفرلری قادار حرب ایتشلردر ، بیرچوق
مثاللر ایچندن زیرده کی ایکی مثالی انتخاب ایدیورم . غرب
اردوسنده رجعت ایچین امر آلان بیراز منی چاوشی صوک

فیشکریخی یا قاق ایچین یوزباشی سندن استرحامده بولونمش ،
شرق اردوسنده اوچ روم طویجی نفری کندى بطاریه سنه
جیخانه نقل ایدرکن عینی سبت اوزرنده ترك حیات ایتش
لردر . قاچانلرده وار ایدی . فقط ، رجا ایدهرم ، کیملر
قاچادی ؟ مغلوبیت خرسیتان افرادک اردوده وارلغندن
دکل : جهلدن ، آچاقدن ، وسائط نقلیه نك یوقلغندن
امر سزلکدن ، قومانداسزلقدن و نهایت بیر فکر و مقصدک
حکمران اولما سندن ایلری کلشدر .

قلیچ زاده

حق



(مقدرات تاریخیه) قارلرینه

بن ، دها نثر اولونمادن اول «مقدرات تاریخیه» بی دقتله
اوقودم ، و ، صوک صحیفه سنی اوقویوب بیتیرنجه ، پک مسرور
و مفتخر اولدیم خالده ، ایشته تام صره سنده کان ، نه طرفه ،
نه تر فنده اولمایان داهیانه بیر کتاب ایدیم .

« داهیانه » کله سنی قوللاندیم . بوندن تقدیرکار بیرجی
اولدیم جلال نوری بکه فضله توجهده بولونماق ایسته دیکمه
ذاهب اولمایک . ایضاح ایدیم :

« دهاء ایچین انتخاب یوقدر . » دیرلر : یعنی ذکای
داهیانه صاحبی اولان کیمسه ، شونی یابایم ، شونی یابایم
دیمز . شونی یابماق مفیددر ، شونی یابماق فائدہ سزدر ؛
بناء علیه شو مفید اولانی ترجیح ایتدم دیه مز . او ، لاهوتی
بیر سائقه و شائقه ایله ، محیطک احتیاجات صمیمیه سنی -
احتیاجات صمیمیه سنی دیورم ، احتیاجات عامی و ظاهری سنی
دیمه یورم - نهوت محیطک عمیق ، آتی شمول ، صمیمی ،
باطنی ، روحی ، اجتماعی احتیاجاتک بوتون قوتلرینی بیر
الکتیریق « آقکومولاتور » ی کیبی روخنده طوپلامش ،

بو قادار پاره وار کن بالقان اتحاددن اصلا خبردار
اولا ماه شز. و بیر خارجه ناظر من (عاصم بك افندی)
محاربه نك اعلانندن بیر آ ز اول مجاس مبعوثان
کرسیسند « بالقان لردن، ایمانم قادار امینم » یا وه سنی
سویله یه جك درجه ده ابراز بلاهت ایتشدرد.

اوخارجه ناظری بن اولسه یدم علی ملاء الناس، جلال
نوری بك دن بیر توقات یمه نی بو عبارء جهنمی نك موضوعی
اولمایه بیر کره دکل، بیک کره ترجیح ایدردم.

(پردنس یسماق) ك « ایستایستیک فن دولت در. »
دیمش اولماسی نظر اعتایه، لایق اولدینی قادار، آ لیندینی
حالد، جلال نوری بك :

« دولتمز، نه قادار نفوسه مالک اولدینی بیله میور »
دیمه سی بك آجی بیر کوشال عد ایدنك ایجاب ایدر.
ایستایستیک بنجه « فن دولت » اولماق دن داها فضله پیرماهی
حائزدر.

بنجه.. ایستایستیک، آینه دولت در. آینه بولونما دیقجه
انسان کندیسنك نه حال وهینده اولدینی ناصل بیله مزسه
ایستایستیک اولما دیقجه ده بیر دولت کندی کندینی، قوتی،
ترقیسی ویا تندیسی حقتده بیر فکر صحیحه مالک اولماز.
بوندن اوچ آی اول، منحصر آ تتبع مقصدیله
(طرزون) ولایتیه سیاحتده، مرکز ولایتده بیاید
ایستایستیک و تأتقدن اولاراق بیر شیء دسترس اولامادم.
کمه نه صوردمه جواباً عدم معلومات بیان ایدیلدی. هر صنف
مأمور لردن بعضری ایسه، بانا راست کلمک دن، فاهرانه بیر
صورته، اجتناب ایتدیلر. ولایتک اخراجاتی، ادخالاتی،
معاملات عدلیه و مالکیه سی حقتده مفصل و مکمل بیر لیسته نی،
آنجا ق انکاتره قونسلوسنك سایه لطفنده. و علی نجاتی بك
همت و غیر تلریله بولایلدم.

صیقیشدیرمش، ادخار ایتشدرد. بوقوتلر، بو غیر مفکور
اولان مفهوملر، غیر فاکرانه بیر فوران وانشعال ایله عالم
انفس دن.. محتشم، بلکه زیتسز فقط بی پروا، درشت، آتشین
بیر افاده ایله عالم آفاقه [۱] صاچیلر. ایشته بومدلول و حیثیت
ایله، جلال نوری بكك مقدرات تاریخیه سنی داهیا نه کورو.
یورم: ساخته فضیلتلرک غیر تلاغنه تشریح بیجاغنی صاپالماق
خصوصنده قهرمانلق کوسته رنلرک، بیرنجیمی دکاسده،
(تاریخ تدنیات عثمانیه) نك و (مقدرات تاریخیه) نك
کنج مؤلفی، هر حالده بیرنجیلر نندن در.

مؤلف، (مصاحبه ابتدایه) عنوانی دیباجه سنده :
« فکر مجه الک بویوک جنایت، ملت دن
حقیقتی کتم ایتمکدر. بوندن صوکره ایسه الک
بویوک جنجه، ملنه القا و قلی ایتک، اونک جدیت دن
اوزا قلا شماسنه سبب اولما قدر. » دیدیکدن صوکره :

« ایشته (مقدرات تاریخیه) عنوانیله توسیم
ایتدیکمز بوساسله تدقیقاتده بز باشقا بیر لسان،
باشقا بیر اسلوب اختیار ایده جکمز. طرز افاده من
قادیلر من کیبی مستور اولمایا جقدر. »

دیور. کنج و توانا محرر، الحق، وعدی کمال متانتله
انجاز ایدیور. صاغه، صوله، ماضی نك و حالک اولمای
امورینه عشق ایتدیکی توقات لر عالم انصاف و منطقده
مدش و فاجع ایکیلر او یاندیریور.
مثلا شو فقره نی اوقویک :

« بو قادار ما، ورین خارجه من وار کن، تدقیق
و تفحص، تعمیق و تجسس ایچین بودجه لر مرده

[۱] انفسی، آفاق کله لر نی Subjectif, objectif کله لر ی
مقابل اولاراق قوللایم.

بوناً، پاك امكان ويره مم. اجانبه قارشى فاتح زماندن
قالان اسلحه ايله حرب ايده ميه جكمز كيي
حياتده. اركهنه اصول معاشرت و معيشت ايله
منتظم اوروپايه قارشى مدافعه نفس ايده ميه ز.
بير اوروپالى، پرآرزو و پرهوس بير حيات امرار
ايدىيور؛ بز، شرقى لرايسه هر نوع خواهش و امل دن
محروم بير خسته كيي، ارادته خلل طارى اولمش
بير زوالى كيي عادتاً تمديد اختصار ايدىيور،
ديدىكدن صوكره :

« بزده جمعيت هنوز يوقدر ؛ بير بيرىمى
طانيمايورز. قادينلر باشقا، ار ككلر باشقا بير عالم
تشكيل ايدىيور .

جمعيت حياتنك لوازمندن اولان اينجه لك ،
تربيه ، يمه يه ، ايچمه يه كيئمه يه ايديله جاك اعتنا ،
نز اكت ، خوش صحبتلك ، حتى نكته دانلق كيي
خصائصك بزده ده پيدا اولماسى جدا آرزو
اولونور . تعارف ، مسائل حياتيه ايچنده بويوك
بير ماهيتى حائر در . تأهل ، ازدواج (يعنى حقيقى
و مسعود بير عائله تشكيل) آنجا بوعارفه . مستقبل
زوجك و مستقبل زوجه نك اولجه يكديكر لر يني
تماميله طانيالرينه استداد ايدر . »

حكملرى ، بهادرانه بيرادا ايله ، ورييور . قادين

بوندن بير قاچ آي اول يعنى صوك ايلول افرنجى
ايچنده ، سابق بولغارستان سفىرى صارافوف افنديك
هميله الله ايئديكم و بولغارستان قرايتنك احصائيات
عموميه سنى محتوى فرانسزجه و بولغارجه بير جلد معظم
منظورم اولدوقدن صوكره بولغار يانك قوه حقيقه سى داها
قطعى بير سطوتله نظر مده تحقيق ايتشدى . 1911 سنه سنده

Annuaire statistique

Du

Royaume de Bulgarie

عنوانيله و ۵۸۷ بويوك و ممتلى صحيفه دن متشكل اولان بويوك
مهم ايستاتىستىك مطالعه سى بزده مدعش بير عبرت و غيرت
درسى و ير سه كر كدر . بوجلد ، عمومى و محيط بير نظر ايله ترتيب
ايدىلش در . زراعت ، معارف ، امور نافع ساهلر نده ،
بولغار ياده حيز حصوله كتير بلن ترقيات ايچين بوندن
داها بويوك و مفصل ايستاتىستىك نامه لر دى « صوفيا » ده
آريجه ترتيب و طبع ايدىلشدر . بزده ده معارفك ،
نافعه نك ، زراعتك ، كروكلر ، كويها ، ايستاتىستىكلرى واردر .
فقط بونلر ك اهميتلى ، قيمتلى ، بولغارلر ك ايستاتىستىكلرى
كوزدن كچير يلدىكدن صوكره ، آنجا حذلا يقلىرينه نزيل ايله
تعين ايديله ليدر .

(مقدرات تاريخيه) غايت جاذبه دار و طويماق سزين
اوقوناجاق قيصة و اهميتلى بحث لردن متشكل در . (مسئله
معيشت و معاشرت) عنوانلى مبحث بى بى بى بى بى بى بى
اولانى در :

« بز بوسقيم اصول معيشت و معاشرت ايله
عجا اوروپانك مواجهه سنده ادامه موجوديت
ايدى بيلير مى ز ؟ بوجلول و نفوذ آره سنده اسكى
اصول و عاداتى ، قرون وسطى دن موروث
عنعاتى محافظه و وقايه دوام ممكن اولور مى .

بیر ایشه یارایامادیغندن . غیر عملی بولوندیغندن
(تاریخ تہذیب عثمانیہ) کتابزده بحث ایتدک .
بوراده یالکز شوراسنی سویله یه جکیزکه بو
حرفلری و بونلرله یازیلش عباراتی عوام سہولتله
اوکرہ نہ میور . بونلر غیر طبیعی شیلردر . بو حال
ترقیاتہ مانع اولیور . اہالیئہ تحصیل و تنور
خواہشی سوندوریور . اونک ایچین حرفی
اصلاح کیی بوش ، واهی تداییرہ مراجعت ایدہ
جکیزہ بیر ساعت اول ، کمال جسامتله لاتین
حرفلرینی قبول ایتہلی یز . بونی یالکز یز قبول
ایتمش اولمایا جاغز . بوندن اول رومانیاالی لردخی
« سیرلیق » حرفلرله یازی یازارلردی . بالآخرہ
لاتین حرفلرینی قبول ایتدیلر ، آلمانلر یاواش ،
یاواش « غوثیق » حرفلرینی براقوب لاتین حرفلرینی
آلیورلر .

لاتین حرفی ہم پک طبیعی ہم دہ تورکجه نك
تحریرینہ پک مساعددر . بو حرفلر قبول ایدیلہ سی
ایچین سرد ایدیلہ بیله جک ویا ایدیلن اعتراضلر او
قادار عادی درہ کہ مناقشہ سنبہ بیله تنزل ایتہ یز .
بو خصوصہ جدی بیر انقلابہ قدرتیاب اولاییلر
ایسہک عوامز سہولتہ مواد عادینہ یی اوقویوب

مسئلہ سی ، عنوانی مقالہ ، عالم اسلامک و تورکیانک اک
زیادہ خون افشان بیر بارہ سنہ اتخاف ایدیلشدنر دینیہ بیلیر :
« تورک قادیئلری جمعیت بشریہ نك اعضای
مجبورہ سیدر . قادینک صنع و اشتراکی اولماقیزین
بیر جمعیت ایلہ ریلہ یه مز . قادینسز بیر جمعیت
دیلسز بیر آدمہ بکزر . قادیئلری ، تعلیم دن ،
تلم دن ، مساعی مختلفہ یه اشتراک دن ، ترقیات
و تکاملاتہ قاریشماق دن منع ایدہ جک نہ عقلی نہ نقلی
بیر دلیل دہ یوقدر . یاواش ، یاواش بو عرفی قرون
وسطائی لکدن چیقماق . کورولتوسز ، یاطیر دیسز ،
رذالتسز چیقماق چارہ لرینی دوشونمز و بولماز سہق
بز تورک لر و مسلمانلر جمعیتہ مضیحل اولورز . »

فقرہ سنک تأثیرینی قدرت فاطرہ خلق ایتسین . [۱]
« قادین مسئلہ سی » مبحثی ہب بو طرز وادادہ ہب
بویله درست و درشت حکملرلہ آقوب کیدیور .

« ادبیات مسئلہ سی » عنوانی بابندہ کنج محرر ، داما
آز جسامت مدنیہ کوسترہ میور . الیوم استعمال ایتدی کمز
حرفلرک بریاد اولدیغنی آچقندن آچیفہ سویلہ یور :
« حروف فامز بریاددر . بو حرف لرلہ [۲] بزیاشمزی
کورہ مہ یز . بونلر نا کافی در . حرفلر عزک نقصانندن ،

[۱] (اجتہاد) مجموعہ سنک ۳ نجی سنہ سنک ۲۶ نجی نومرہ
سندہ (جهان اسلامہ دائر) عنوانی مقالہ یه ، ۲۸ نجی نومرہ سندہ
(قادیئلردہ غایہ حیات) و ۲۹ نجی نومرہ سندہ (تہذیب مسئلہ سی)
سرنامہ لی مقالہ لرہ و عوفی تعقیب ایدن (بارونہس فون روزنہ) ک
مکتوبہ ندہ بائکیز و ملاحظہ ایدیگز .

یازہ بیلہ جکندن ملٹک سویہ فکریہ سی، شہہ سز
بیرقدہ دها ترفع ایدہ جکدر.»

«هزیمتک اسباب غیر عسکریہ سی، سرنامہ سیلہ یازیلان
اوزون و بسیلی بیرمقاله، پک آچی و ککره محاکمه لرله،
اهل حل و عقدی نه زیبور:

«حکومتدن سقوط ایدن فرقه ممتازه یا
اردونک احوالی بیلوردی، یا بیلمه یوردی.
بیامه یوردی ایسه نه دن اونی تدقیق ایتده دی.

بیلوردی ایسه نه دن حکومت و ملتی حربہ تشویق
ایتدی. حکومتی احراز ایدن فرقه، یا اردونک
احوالی بیلوردی یا بیلمه یوردی بیامه یوردی
ایسه بویوک خطا ایتدی چونکه هر دور لو وسائل
تقصص النده ایدی. بیلوردی ایسه نیچین اعلان
حرب ایتدی، اعلان حرب علیهنده ایدی ایسه
نه دن رأس کاردن آیریلادی. بوسوالاره جواب
ویرلک مشکل در ویا محالدر و هر حالده اداره مزک
پک متفسخ بیر حالده بولوندیغنه دلالت ایدر. بوده
مغلوبیتک اسباب غیر عسکریه سندن پیری در.»

(بعث بعد الانحطاط) آدلی مبحث، خصوصی بیر
ماهیت معتاده در.

اوح! عینی فکدره ایکی روحک یکدیگرینه ملاقی
اولاسی نه قادر بویوک و یوکسک بیر حظ و سعادت در!
سویله مک، باغیر ماق ایستدیکم شیارک پک چوغنی جلال نوری
پک (مقدرات تاریخیه) سنده سویله مش، یازمشدر.
کتابک ۱۵۷ نجی صحیفه سنده:

دولت آنجاق ملٹک تخایصیلہ خلاص بولا بیلیر
ملت قور تولماز، ملل مستقله اعدادینه داخل اولمازسه
اونک تشکیل ایتدیکی ویا بقاسنه تنکبهان اولدیغی
هیئت حکومتدن خیر یوقدر.

وقا که ملکمزده ملتی یتیشدیر مک هو سی
اویانا جافدر، ایشته آنجاق اوزمان دولٹک بقای
امیدلری اویانه بیلیر.»

«شهر منری (دارالخلافه العلیه عثمانیه)
عادتا دیگر شهر و ولایتلر منری طرلا ندیر ماقله
کچینور.. منابع ثروت کشاده بولونمادیغندن
تأمین معیشت آچین بیر چوق خاق، علنی ویا خفی،
رسمی ویا غیر رسمی خیمه کاراغه مجبور اولیور..»
«بوراسی حاضر بین لک بیر موعد تلاقیسی در.»
«کندیسی محتاج تربیه و تنسیق بیر هیئت بوتون
ملک و ملتی ناصال تربیه و تنسیق ایدر؟ باب عالیده،
قاپو قاپو دیلنن اوته کینه بریکینه تبصص ایدن،
آمرلرینک اخلاقنی بوزان و کونک قسم اعظمی
معزولین قهوه خانه لرنده تابلالکله کچرن بیر طاقم، امور
بوزونتولری طشره یه کیتدیگلری وقت نه یاپه
بیلرلر؟»

«غیر مستحصل ملارک و شهرلرک عمرلری
سریع الزوال در. ایستانبول بونلر کی طیشاریدن

عملیه نك تعمیمی ، نفوسك - تعبیر مانوس ایله سویله بهلم ،
جنس بشرک جنس فرسه رایگان ایدیلن اهتام قادار بیر
اهتام واعتنا ایله اولسون - اصلاح و تکثیری وبالخاصه مال
و جان امنیتک تأمینله حریت و حقوق عامه نك قانون
و عدل سایه سنده تحکیمی ، بین الاهالی بیرمفکوره ملیه نك
تقریریه حیات وطنیه ورجلیه نك تشید و تشدید ،
ثروت عمومیه نك توفیری ، اما کن عسکریه و میریه نك
تأسیس و تکثیری الح الخ کیبی مسئله لر ، اونلر ایچین ،
اونلرک اکثریت عظیمه سی ایچین ، عادتا آبدالج دوشونجه
لردر . بوالی بک لرك عطالت و خیمه لر ی مؤأخذ ایدیلنجه ،
« افندم اصول مرکزیت هیچ بیرشی پامایه مساعد دکلدردر »
دیرلر . اولاً بودوغرو دکلدردر . اگر بوادعا دوغرو ایسه
بو حالده صاحدن اقشامه قادار بیر قطفه قولتوقده او طوزر .
ماق مقابلنده بوققر و آج ملتک شهر ی یوز لیراسنی آلاق
هیچ دوغرو دکلدردر . داه اوج آی اول (طربزون) ولایتند
کور دیکم احوال ، هر عاقل و منصف انسانی چیلدر تاجاق
ماهیتددر . قوجه بیر ولایتک مرکزی اولان (طربزون)
شهرنده سکز یوز عسکری استیباب ایدو جک بیر قیشله
یوقدردر . روملر مکتبلرنی تخلیه ایدوب حکومتک خدمته ،
لطفاً و مرجعاً بر اقامه لرایدی افراد جدید (طربزون) ده
یا غمخور آلتند قالا جاق لردی . (طربزون) ، که روسیا حدودی
اوز د رنده در وعادتا عسکری بیر شهر در . بوکون بیرلیمانی
یوقدردر . وحالا پترول ایله تنویر اولونماقددر . بورایه
بیرلیمان یابدر ماق کوچ بیرشیمیدر ؟ فقط نروده اوچلیک
ال ل ، والی که طو تدینی هر انکلی ، هرمانی سوکوب
قوبارسین آتسین ، عزک ایدیلکدن تیرمه سین ، خسته
اولماقدن ، اولمک دن قورقاسین ! ملت ایچین وطنک اعمار
واعلاسی ایچین آتشین و جوشان بیر ایمان و وجدان ایله
چالیشسین ؟ نروده بویله والی لر ؟ نروده بویله والی لر
کتره جک داخله ناظری ؟ فقط مملکت یا اوله المارله اداره
واعمار اولونمالی یا خود بومسکین و خاسر اللردن چیقاغنه

دائماً پاره چکیور خالبو که اونا مقابل طشره یه هیچ
بیرشی ویرمه یور . ولایت دن کن بوپاره لرده اسرافزه
کافی کلیمور ، ایتدیکمز بوش بوش استقر اضلر ایله
ولایاتی و محتوی اولدوقلری خزان ثروتی اجانبه
ترهین ایدیورز . نتیجه کلام ایستانبول عادتاً میراث
یدی بیر چو جو قدر ولایتلر ایسه اونک چقله کیدر ،
مالکانه سیدر . بوچقلک وارداتی میراث یدی یه آز
کلدیکندن ، بک افندی ، اونی اوروپا بازار کالترینه
وفاء فراغ ایدیور .

فقره لرینی اوقورکن ، کندی قلمده قاینایان فکرلرک ،
اندیشه لرك عکس صداسنی ایشیدییور کیبی اولدم . یاره یه
بارماقه تماس ایتک ایشته بونا دیرلر . الحق حکومتک نه
رأس کارنده بولونمش اولانلر ، نه الیوم رأس کارنده بولو-
نانلر حیات ملیمزی احاطه ایدن مهالک مده شه بی تقدیر
ایتدیکلرینه بیر بینه کوسترمه دیلر و کوسترمه یورلر . والی لر
شیمه اداره واعماردن ، اکثریت اعتباریه ، تماماً محروم
عجزه دنددر . سنه لرجه قالدیق لری ولایتی ترک ایدرلر کن
یوم ورودلرنده نه حالده بولمشلر ایسه ینه اوله جه بر افاقه
افتخار ایتمکن اوتانما یا جاق قادار اذعان و وجداندن
بی نصیب دیرلر . بوتون فعالیتلری کندیلرینه کن اوراقی
محاسبه یه ، ضابطه یه ، عدلیه یه ، شورایه بورایه حواله
ایتمکن و بوتون اندیشه لری آیک نهایتنده بول معاشری
جیلرینه صوقاق دوشونجه سندن عبارت قالیور . ولایاتک
صنایع داخله سنی تشویق و حمایه ، و فیاتی ثقلیل ، تولداتی
تکثیر ، ازدواجی تشجیع ، جنایات و جرائمی - اسبابک
تدقیقه - تحدید وازاله ، ثروت طبعیه نك موقع استفاده یه
وضعی ، زراعت اصول و آلات جدیده نك ادخال ، یوللرک ،
تلغرافلرک ، تلفونلرک تزییدی ، تجارتک توسیعی ، معارف

قاری علاجریله، فال آجان، باقله صاچان مؤنث چینگانه لرك
دلالت وارشاديله تدای ایده بيلمك دعواى سرستانه سنده
بولونماقده مصرز .

شوسطرلری بازاركن، مشهور توكويل Tocqueville ك
De la Démocratie en Amérique عنوانی بیر كتاب
مهنده كوردېكم وآلته خط دقت چكدېكم بیر فكر خاطر مه
كلدی . مذكور كتابك مقدمه سنده (توكويل) تقریباً
شویله یازیوردی :

« تماماً یکی بیر عالم ایچین یکی بیر بولیتقه علمی لازم دره
فقط بز بونی عاداتا هیچ دوشونمه یورز ؛ سریع الجریان بیر
نهرک اوزم رنده کوتورولدیكمز حالد ، ساحلده هنوز
کورون بعض انقاض اوزم رینه ركز نظر ایتكده ، اوندن
آیرلماق ایسته مکده تمند ایدیورز . خالبوکه جریان بز
کردابلره دوغرو ایتیور ، سوروكله یور ، کوتورویور .
دیوردی . بز عینی حالد ، فقط ، بیک کره داها شدید
اولاراق ، بولونیورز .

بیر طرفدن برکین وغدار ، دیگر طرفدن مسکین ومردار
الرده زده لشم ، نزلش ایکن بو یوکسک روحی وطن
اورته یه (مقدرات تاریخیه) مؤلفی کیبی دلی قانی وعادل
جانلی بیر محرر قویور ، که کور تعصب دن ، قاره قوت دن
اندیشه ایتکسزین آلاق ومناقض فیضیلتری برلره چاریور ،
کوکسک اوزم رینه چقیور ، « ای خلق ! ایسته سزی
شیمدی به قادار چامورلره سوروکلین ساخته فضیلت لر »
دیور . ونور افشان آیلره عرفانی ، حیاتی ، حریتی ،
مساعفه کارلنی ، استقلال سیاسی واقصادی بی ، ایمان ملی بی
خلاصه قوت وسعادت کوسته رده رک :

ای قوم بحج رفته کجایید ؟ کجایید ؟

معشوقه دزین جاست بیاید ! بیاید !

دینیه حایقیریور . بو ارسلان صیحه لری ، اوله یه محکوم

ملنار اولادینک کوکسند ، امین اولک ، بولونماز .

۱۶ کانون ثانی ۱۹۱۳ ایستانبول

عبداللہ جودت

وایل اللرینه کیرم چکنه شیمه ایدیلمه لیدر . (مقدرات
تاریخیه) مؤلفی ده تماماً بنم کیبی دوشونیور اوده ، بو
فکرده در . هم فکر مک بو کتانی کال حرارتله وبوتون
عشق و اخلاصمه کنجلره واختیارلره وباخصوص اهل
حل وعقد ، زمام داران امور تو صیه ایدرم . بوزمام
الده طوتولماق ایسته نیورسه ای دوشونم لی ، مسکین دوشونجه
لری ققادن چیقارمالی ؛ عکس تقدیرده نه زمان قالاچاق ،
نه زمام قالاچاق ، نه بول لر قالاچاق . داها بوندن بش آی
اول « آمان ! کال سرعتله بز اوروبایه یاقلاشلالم یوقسه
اوروبا بزم یاقلاشاچاق در ! » دیه (اجتهاد) ده باغیردیغ
وقت باناییرجوق والی بک لر ، ناظر بک لری بیک آلتندن وصقال
اوستندن کولدیله ؛ فقط بن ، اوزمان ، کوسک آلتندن
آغلادم ، بوکون دولتمزی تهدید وحیثیت ملیه مزى تحقیر
ایتکده اولان بومغلویت و مضای وقوعندن دورت بش
آی اول کورمک ایچین کرامت صاحبی . ویا پیغمبر اولامه
هیچده لزوم یوقدی .

اوروبایی وتورکیایی بيلمه بن وطانیایان ایچین بلکه بو
بیر کرامت کیبی کوروله بیلیر . فقط حقیقتده دکل کرامت ،
فراست بیله عد اولونماز . بیک فلاکت قارتالی فوقده
پرواز ایسته ده یته نو مید اولمام . بولمت بودولت قورتولا
بیلیر . قورتولا بیله چکنه اک بو یوک دلیلی شیمدی به قادار
قورتولماسی ، حقیقی وقطعی یورسورنده تخلیصی بولنده بیر
تک آدم بیله آتیلماش اولدینی و محو و اتلافه منجر
اولان هرکونا اعتساف وتعدایه بول بول میدان ویریش
بولوندینی حالد حالا معمر اولماسیدر . کندینه هیچ بیر
دوا ویزیله مش ، تشفیه سی وسلامت حیاتی ایچین جدی هیچ
بیر تدبیر واهتامده بولونولماش اولان بیر خسته نک امیدسز
بیر خسته اولدیغنه حکم ایتک ناصل دوغرو اولابیلیر ؟

باقمیریولوجیانک ترقیات عظیمه سی ، « رونت کن »
شعاعنک کشنی ، تحلیلالات کیمویه نک ، تدقیقات خورده
بیتیه نک فیوضات وانواری اوکنده حالا خسته مزى قوجه